

Vår dato: 25.05.2016

Vår ref.: A.S.

Høring - Grunnlagsdokument Nasjonal transportplan 2018-2029

Norges Handikapforbund (NHF) viser til høringsnotatet som er sendt ut.

Som en organisasjon av funksjonshemmede der de fleste medlemmene er bevegelseshemmede, er universell utforming av samferdselssektoren av vesentlig betydning for å oppnå muligheten til å leve likestilte liv med andre. Vi ser på universell utforming generelt som et avgjørende virkemiddel for å oppnå likestilling.

Våre kommentarer er knyttet til de mer overordnede prinsippene i fagetatens innspill til ny NTP. Vår erfaring er at etter at universell utforming ble tatt inn som et bærende prinsipp i samferdselsmyndighetenes plandokument, har det ført til betydelig interesse og oppmerksomhet omkring universell utforming både som plansystem og verdigrunnlag for samferdselssektoren. Dette har bidratt til store framskritt i samferdselssektoren, selv om det fremdeles står mye igjen. Det kommer tydelig fram i fagetatens innspill til NTP.

I St.meld. 16 (2008-2009), Nasjonal transportplan 2010–2019 vektlegges hvilke verdier som skal gjelde for å bidra til vekst og utvikling i hele landet. I plandokumentet er det tydeliggjort at universell utforming er ett av fire bærende mål for samfunnsutviklingen. I gjeldene NTP er denne målstrukturen bekreftet. Dette har hatt svært viktig betydning for utvikling av samferdselssektoren og samferdselspolitikk i årene etter. Det er med stor undring vi ser i fagetatens anbefaling til NTP for 2018–2029 at universell utforming er endret fra å være et hovedmål til å være et etappemål under hovedmålet framkommelighet, særlig med bakgrunn i at de øvrige hovedmålene i sak er opprettholdt. Vi kan heller ikke se at samferdselsetatene har gitt noen god begrunnelse for endringen.

Hele dokumentet bærer preg av denne endringen. I gjeldene NTP omtales universell utforming som en viktig verdi og premiss for alle tiltak i planen. I det framlagte dokument er denne brede forståelsen av universell utforming som plansystem fraværende.

Universell utforming handler selvfølgelig om framkommelighet, men har også avgjørende betydning for de andre hovedmålene i fagetatenes forslag til NTP, sikkerhet og miljø. Dette er tydeliggjort flere steder i gjeldene NTP, blant annet når Regjeringen i St.meld 26 (2012-2013) skriver:

«Dersom transportveksten som følger av befolkningsveksten i byer og bynære områder skal tas av miljøvennlige transportformer som for eksempel kollektivtransport, er det viktig at transportsystemet blir universelt utformet. Det vil gjøre disse transportformene mer attraktive og tilgjengelig for flere. Transportetatene prioriterer universell utforming av hele reisekjeder, noe som vil kreve samordning mellom mange aktører.» (side 34)

Universell utforming er en måte å utforme samfunnet på som har betydning for sikkerheten i transportsektoren og for miljøgevinster som transportsektoren i framtiden må sørge for. Hensikten med universell utforming er som kjent å bygge ned samfunnsskapte barrierer, fravær av universell utforming er å anse som forbudt diskriminering. I tillegg er det et virkemiddel for å oppnå et likestilt samfunn slik som Norge har forpliktet seg til gjennom ratifisering av CRPD. Vi er derfor forundret over den målendringen som er foreslått, vi mener dette vil redusere universell utforming til å være tiltak for tilgjengelighet og miste det som virkemiddel innenfor samfunnsplanlegging for alle innbyggere.

Denne endringen er også underlig i lys av Regjeringens handlingsplan for universell utforming (2015-2019) hvor det nettopp vises til nasjonal transportplan for å formidle hva Regjeringen gjør for å fremme universell utforming i samfunnet. I nevnte plan er det i alt 7 tiltak som omfatter universell utforming i samferdselssektoren. Blant annet sies det i T4:

«I gjennomføringen av prosjekter skal Avinor, Jernbaneverket og Statens vegvesen sikre at leverandører har tilstrekkelig kompetanse innen universell utforming til å gjennomføre de planlagte løsningene. De skal også ha dialog med leverandørene underveis slik at hensynet til universell utforming ivaretas på best mulig måte. Under gjennomføringen av prosjekter skal de sørge for at framkommelighet, tilgjengelighet og sikkerhet for fotgjengere ivaretas.»

Fagetatenes forslag i utkastet til NTP bærer preg av målforskyvning, som vil gi langt mindre oppmerksomhet til universell utforming i samfunnsplanleggingen. Vår sterke oppfordring og krav er at universell utforming forblir et overordnet mål i Regjeringens forslag til nasjonal transportplan 2018-2029.

Med vennlig hilsen
Norges Handikapforbund

Sign.
Arne Lein
Forbundsleder

Sign.
Arnstein Grendahl
Generalsekretær